МАРКАЗИ МИЛЛИИ ТЕСТИИ НАЗДИ
ПРЕЗИДЕНТИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

ИМТИҲОНҲОИ МАРКАЗОНИДАИ ДОХИЛШАВӢ
ДАВРИ ЯКУМ

Китобчаи ТЕСТ | 2025

Қисми А.4

Варианти

- ☑ Забони тоҷикӣ
- ☑ Таърих
- ☑ Ҳуқуқ
- ☑ Забони хориҷӣ

2

ДАСТУР

Саволнома аз чор субтест иборат аст: **забони тоҷикӣ**, **таърих**, **ҳуқуқ** ва **забони хориҷӣ**. Субтестҳои **забони тоҷикӣ, ҳуқуқ** ва **забони хориҷӣ** 25 саволу масъалаи пӯшида (бо интихоби як ҷавоби дуруст ва муайян кардани мувофиқат) ва субтести **таърих** 26 саволу масъала (24-то бо интихоби як ҷавоби дуруст ва муайян кардани мувофиқат ва 2-то кушода)-ро дар бар мегиранд.

Дар **саволу масъала бо интихоби як ҷавоби дуруст** чор гуна (вариант)-и ҷавоб дода мешавад, ки танҳо яктояш дуруст аст.

> **!** *Масалан, агар Шумо варианти “B”-ро ҷавоби дурусти савол интихоб кунед, пас онро дар варақаи ҷавобҳо ин гуна ишора намоед:*
>
> | A | B | C | D |
> |---|---|---|---|
> | ○ | ● | ○ | ○ |

Дар **саволу масъала барои муайян кардани мувофиқат** ба ҳар унсури дар сутуни чап додашуда (калима, ибора, ҷумла ва ғайра) аз унсурҳои сутуни рост, ки яктоаш зиёдатист, унсури мувофиқ интихоб карда мешавад.

> **!** *Масалан, агар ба унсури “A”, ба фикри Шумо, ҷавоби мувофиқ рақами 2, ба унсури “B” рақами 4, ба унсури “C” рақами 1 ва ба унсури “D” рақами 5 бошад, дар варақаи ҷавобҳо ин гуна ишора намоед:*
>
> | | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
> |---|---|---|---|---|---|
> | **A** | ○ | ● | ○ | ○ | ○ |
> | **B** | ○ | ○ | ○ | ● | ○ |
> | **C** | ● | ○ | ○ | ○ | ○ |
> | **D** | ○ | ○ | ○ | ○ | ● |

Ҷавоби **саволу масъалаи кушода** рақам(ҳо) мебоша(н)д, ки дар катаки махсуси варақаи ҷавобҳо навишта мешава(н)д.

> **!** *Масалан, агар Шумо соли* ***1917****-ро ҷавоби дуруст ҳисоб кунед, дар варақаи ҷавобҳо ин тавр нависед:*
>
> | 1 | 9 | 1 | 7 |

Барои ҷавоб додан ба саволҳо ва ҳалли масъалаҳои тест **190 дақиқа** муайян шудааст.

> **!** Пас аз шинос шудан бо дастур, ки маъмури имтиҳон хондааст, дар паси варақаи ҷавобҳо ҷумлаи **«*Бо тартиби гузаронидани имтиҳон шинос шудам*»-ро нависед** ва **имзо гузоред**.
>
> Дар вақти иҷрои тест **бодиққат бошед**.
>
> Ҷавобҳоро аввал дар китобчаи тест **ишора намоед/нависед.**
>
> Агар дар ҷавоб ёфтан ба ягон саволу масъала душворӣ кашед, **саросема нашавед** ва **ба ҳаяҷон наомада**, ба иҷрои тест идома диҳед. Пас аз ҷавоб гуфтан ба дигар саволу масъалаҳо ба саволу масъалаи бароятон душвор **баргардед.**

ТАРТИБИ ПУР КАРДАНИ ВАРАҚАИ ҶАВОБҲО

- пеш аз ҷавоб додан ба саволҳо ва ҳалли масъалаҳо дар варақаи ҷавобҳо **рақами варианти китобчаи тести худро ишора намоед**;
- ҷавобро дар варақаи ҷавобҳо мувофиқи тартиби пур кардани варақаи ҷавобҳо, чунонки дар боло нишон дода шуд, **ишора намоед/нависед;**
- **аз ёд набаворед,** ислоҳ намудани ҷавоб дар варақаи ҷавобҳо **МУМКИН НЕСТ** – ҷавоби ба тарзи дигар ишорагардида/навишташуда ва ислоҳгардида **ба назар гирифта намешавад**;
- пеш аз супоридани варақаи ҷавобҳо бори дигар **боварӣ ҳосил намоед**, ки ҷавоби ҳамаи саволу масъалаҳо дар варақаи ҷавобҳо ишора/навишта шудааст.

Варақаи ҷавобҳоро ҳатман ба маъмури имтиҳон супоред, онро аз синфхона баровардан **МУМКИН НЕСТ**.

!	Варақаи ҷавобҳо такроран дода намешавад.

!	Амалҳои зерин дар рафти имтиҳон МАНЪ АСТ: • гуфтугӯ, ёрӣ додан, халал расонидан ба ҳамдигар ва (ё) истифода кардан аз ёрии шахсони дигар дар иҷрои саволу масъалаҳои тест; • иваз кардани ҷойи нишаст, китобчаҳои тест, варақаҳои ҷавобҳо ва ҳар гуна навиштаҳои ҳамдигар; • гузоштани қайду ишораҳои ба имтиҳон дахлнадошта дар варақаи ҷавобҳо, аз ҷумла, дар ҳошияҳои он; • аз синфхона баровардани варақаи ҷавобҳо ва китобчаи тест (китобчаи тестро танҳо пас аз супоридани варақаи ҷавобҳо ба маъмури имтиҳон бо худ баровардан мумкин аст). Дар ҳолати вайрон кардани ин талабот мутасаддиён ҳуқуқи аз имтиҳон хориҷ кардани Шуморо доранд.

!	Фаромӯш накунед: • нусхаи электронии варақаи ҷавобҳои Шумо пас аз дастрас шудани варақаҳои ҷавобҳо ба Марказ дар кабинети инфиродиатон гузошта мешавад; • ҷавобҳои дуруст (калид)-и саволу масъалаҳои тести дар имтиҳон истифодашуда **бегоҳи рӯзи имтиҳон** дар сомонаи Марказ (www.ntc.tj) нашр карда мешаванд; • аз натиҷаи имтиҳонҳо ба Шумо рӯзи 21-уми июл хабар медиҳанд.

Ба Шумо комёбӣ мехоҳем!

1 **Дар кадом калима ташдид мушоҳида мешавад?**

A) дасттанг
B) дунҳиммат
C) дастоннавоз
D) дасттанҳо

2 **Дар матни зерин дар калимаи <u>*шудаӣ*</u> ҳарфи *ӣ* чӣ вазифа дорад?**

- Хайр , ин тавр бошад, ту калон шудаӣ. Аспро зин зан, туро ҳамроҳам ба кӯҳ мебарам. Р. Ғамзатов

A) бандаки феълӣ
B) бандаки хабарӣ
C) бандаки изофӣ
D) бандаки соҳибӣ

3 **Имлои кадом калима нодуруст аст?**

Баъд аз тааммули ин маънӣ маслиҳат он дидам, ки дар нишемани узлат нишинам ва домани суҳбат фаро худ чинам ва дафтар аз гуфтаҳои парешон бишуям ва минбаъд парешон нагӯям ... Саъдии Шерозӣ

A) бишуям
B) суҳбат
C) гуфтаҳо
D) тааммул

4 **Ба ҷойи сенуқта ҳаммаънои калимаи *соҳибҷамол*ро гузоред:**

Аввал бовариам наомад, ки ин ҷо манзили Тиллохоним ва духтарони ...и ӯ бошад. С. Улуғзода

A) хушқад
B) нозукбадан
C) моҳлиқо
D) кушодарӯ

5 **Ба ҷойи сенуқта зидмаънои калимаи *пӯшида, нонамоён*ро гузоред:**

... ояд он гоҳ борику зард,
Чу пушта паст, к-ӯ ғами ишқ хвард. Абулқосими Фирдавсӣ

A) шадид
B) мазид
C) навид
D) падид

6 **Кадом ибораи рехта маънои "*даст кашидан, идома нadодан*"-ро дорад?**

A) боз мондан
B) боб кардан
C) боб шудан
D) бозӣ додан

7 **Дар ҷумлаи зерин ба ҷойи сенуқта ибораи рехтаи мувофиқро гузоред:**

– Ҳа, ҳамааш ҳамин, ҷавоб дод Ҳалима ҳоло ҳам ... . Ҷ. Икромӣ

A) қаҳри худро фурӯ бурда
B) қаҳраш дар нӯги биниаш буда
C) дар қаҳр шуда
D) аз қаҳр нафуромада

8 **Услуби матнро муайян кунед:**

Қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи забони давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Конститутсияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалие, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, иборат аст.

A) илмӣ
B) бадеӣ
C) расмӣ-коргузорӣ
D) публитсистӣ

9 **Кадом исмҳои мураккаб аз *асосҳои замони гузашта* ва *ҳозираи феъл* сохта шудаанд?**

A) рӯбардор, сиёҳнавис
B) гирумон, давутоз
C) гуфтугӯ, шиштухез
D) гуфтушунид, додугирифт

10 **Дар ҷумлаи зерин калимаи *баҳорӣ* чӣ хел сифат аст?**

Гулҳои дӯхташудаи тоқӣ мисли гулҳои навшукуфтаи баҳорӣ зебову дилкашанд.

A) сохта
B) сода
C) таркибӣ
D) мураккаб

11 **Ба ҷои сенуқта *шумораи миқдори*ро гузоред:**

Ҷузҷонӣ умри ӯро (Абуалӣ Синоро) ... сол нишон медиҳад. Р. Ҳошим

A) шастумин
B) панҷоҳу се
C) панҷоҳум
D) панҷоҳ-шаст

12 **Ба ҷойи сенуқта феъли замони гузаштаи ҳикоягиро гузоред:**

Шоҳдухтари паривашро дар маҳди заррин бар пушти фили кӯҳпайкар нишонданд, ки он филро даҳ фили дигар мушоиат ... . С. Улуғзода

A) мекарданд
B) бояд мекарданд
C) карда истода буданд
D) мекардаанд

13 **Ба ҷойи сенуқта зарфи мувофиқро гузоред:**

Боз чапак-чапак ва садоҳои хурсандона, ... ба осмон баланд шуд. Ҷ. Икромӣ

A) фараҳмандона
B) бепарвоёна
C) хомӯшона
D) дилпурона

14 **Ба ҷойи пасоянди *барин* кадом пешояндро гузоштан мумкин аст?**

Акнун ҳавлиатон боғ барин калону боз ҳамон гап. Ф. Муҳаммадиев

A) мисли
B) барои
C) ба пеши
D) аз болои

15 **Кадом ибора бо роҳи *алоқаи вобастагӣ* сохта шудааст?**

A) ба доди касе расидан
B) бечора камбағал
C) гулгашти Мусалло
D) муҳокима кардан

16 **Ҷумларо аз рӯйи ифодаи мақсад (оҳанги баён) муайян кунед:**
Оё Рустам сухани падари ҷаҳондидаашро гардонида метавонист...
Аз "Достонҳои Шоҳнома"

A) ҷумлаи ҳикоягӣ
B) ҷумлаи саволӣ
C) ҷумлаи хитобӣ
D) ҷумлаи амрӣ

17 **Кадом аъзои ҷумла чида шудааст?**
Ту бояд таронаҳои Балху Бухоро, Чочу Самарқанд, Хуҷанду Хатлон, Бадахшону Самангон ва ҳамаи шаҳрҳои дигари кишвари бузурги моро аз бар кунӣ. А. Истад

A) пуркунанда
B) мубтадо
C) муайянкунанда
D) ҳол

18 **Аъзои туфайлии мувофиқи ҷумларо гузоред:**
..., ки офтоби хуррами баҳор лутфу эҳсони худро аз сари мардум гум намекунад.
Ҷ. Икромӣ

A) Албатта
B) Бешубҳа
C) Хушбахтона
D) Хайрият

19 **Ба ҷойи сенуқта мисраи дурустро гузоред, ки нутқи айнан нақлшуда ҳосил шавад:**
Низомии Ганҷавӣ " ... " - гуфтааст.

A) דониш андар дил чароғи равшан аст
B) Ба дониш дили пир барно бувад
C) Ба дониш шод гардӣ аз дилу ҷон
D) Дониш талабу бузургӣ омӯз

20 **Кадом сухан дар бораи Ҳофизи Шерозӣ дуруст аст?**

A) бузургтарин муаллими ахлоқ
B) бузургтарин устоди ҳамосасаро
C) бузургтарин шоири ғазалсаро
D) бузургтарин адиби ҳаҷвнигор

21 **Ба ҷои сенуқта дар ҳар байт ҳаммаънои мувофиқи калимаи ишорашударо гузоред:**

A) Бад-он хоста нест моро ниёз, Ки аз **ҷавр**у ... омад фароз. Абулқосими Фирдавсӣ	**1)** ситам
B) Касе к-ӯ **ҷафо**ву ... мекунад, Яқин аст, к-ӯ бехи худ меканад. Саъдии Шерозӣ	**2)** қимат
C) Зиндагӣ **озоди**и инсону ... -и ӯст, Баҳри озодӣ ҷадал кун, бандагӣ даркор нест. Абулқосим Лоҳутӣ	**3)** бедод
D) Вуҷуди мардуми доно мисоли зарри тилост, Ки ҳар куҷо, ки равад, **қадр**у ...-аш донанд. Саъдии Шерозӣ	**4)** беор
	5) истиқлол

22 **Дар ҷумлаҳои зерин ба ҷойи нуқтаҳо нидоҳои мувофиқро гузоред:**

A) ..., ғалабон беадабӣ карда бошад ҳам, шумо гузашт кунед, Мирзо. С. Улуғзода

B) ..., хайрият, ки ҳақиқат ошкор шуд. С. Улуғзода

C) ..., Восеъ! Ин чӣ масхарагӣ аст, ки ин мардум мекунанд?! – бонг зад Ҳоҷӣ Яъқуб. С. Улуғзода

D) ...! Шакар ба даҳонат! Доди суханварӣ додӣ! С. Улуғзода

1) Аҳсант

2) Вой-вой

3) Ҳой

4) Бай-бай

5) Хайр

23 **Хелҳои ибораро муайян намоед:**

A) ҳар кадоме аз онҳо

B) ниҳоят далерона

C) хандон гап задан

D) аз бачагӣ шӯх

1) исмӣ

2) зарфӣ

3) сифатӣ

4) ҷонишинӣ

5) феъли ҳолӣ

24 **Таҳлили синтаксисӣ. Аъзоҳои ҷумларо муайян намоед:**

Нурҳои офтоб ба гирду атроф барқвор паҳн мешуданд... П. Толис

A) паҳн мешуданд

B) барқвор

C) офтоб

D) нурҳо

1) ҳол

2) хабар

3) мубтадо

4) пуркунанда

5) муайянкунанда

25 **Маънои байтҳои зеринро муайян кунед:**

A) Ҳар ки гирди кӯраи ангишт гашт,
Ҷумла аз дудаш сиёҳу зишт гашт.
Камолиддини Биноӣ

B) Андеша кун аз каҷравии дил, ки басе
Дидем, ки "бори каҷ ба манзил нарасад".
Собири Ҳамадонӣ

C) Ганҷ бе ранҷ надидаст касе,
Гули бехор начидаст касе.
Абдурраҳмони Ҷомӣ

D) Агар хоҳӣ накухоҳӣ, наку бош,
Ҳамеша росткору ростгӯ бош.
Хусрави Деҳлавӣ

1) Ростию некӣ доруи инсон аст.

2) Каҷдилон ҳеҷ гоҳ ба мақсад намерасанд.

3) Бе меҳнат роҳат нест

4) Ҳар ки бо бадон нишинад, оқибат бадкор шавад.

5) Агар мехоҳӣ ба ту некӣ кунанд, нек ва дурусткор бош.

! **Лутфан, ба варақаи ҷавобҳо гузаронидани ҷавобҳоятонро фаромӯш накунед. Пур кардани варақаи ҷавобҳо ҳатмӣ аст.**

1 **Сухан дар бораи кадом ёдгории таърихӣ меравад: *““Хазинаи Амударё” қисми ҷавоҳироти маъбади Окс (Вахш)-ро, ки дар охири асри IV то милод дар харобаи ..., ҷойи якҷояшавии дарёҳои Панҷ ва Аму, бунёд шуда буд, дар бар мегирад”*?**

A) бойгонии Деваштич
B) бошишгоҳи Кӯлдара
C) қасри Ҳулбук
D) димнаи Тахти Сангин

2 **Дафнгоҳи зардуштиёнро чӣ ном мебаранд?**

A) дахма
B) муғ
C) маъбад
D) куштӣ

3 **Маъбади оташи муқаддас дар оини Зардушт, ки барои ибодати мубадон (рӯҳониён) пешбинӣ шуда буд.**

A) Меҳрбарзин
B) Муғпат
C) Фаранбағ
D) Вараҳран (Баҳром)

4 **Пойтахти давлати Тоҳириён дар харита бо кадом рақам ишора шудааст?**

A) 1
B) 3
C) 2
D) 4

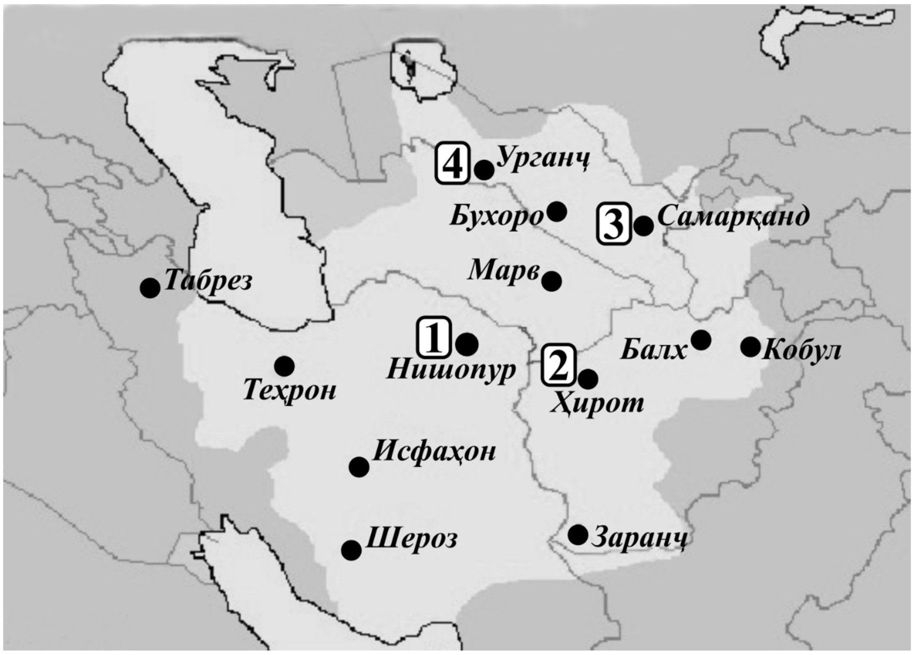

5 **Ҳаракати фарҳангии шуубия дар кадом давра ташаккул ёфта буд?**

A) истилои муғул
B) забткории арабҳо
C) ҳукмронии Ҳайтолиён
D) ҳукмронии Сосониён

6 **Сухан дар бораи кадом минтақа меравад: *“Давлати Тоҳириён дар асри IX дар ... таъсис ёфтааст. Асосгузори ин хонадон Тоҳир ибни Ҳусайн аз ашрофзодагони тоҷики шаҳри қадими Пушанги Ҳирот мебошад*”?**

A) Варорӯд
B) Хуросон
C) Хутан
D) Порс (Форс)

7 **Дар харита ҳудуди кадом давлат тасвир шудааст?**

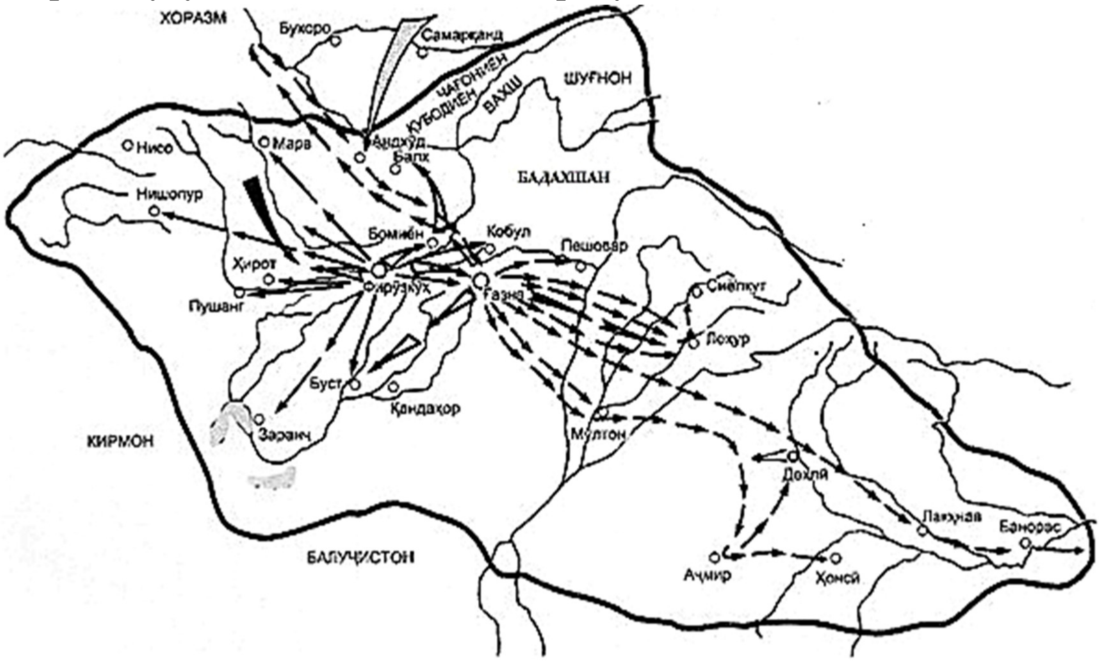

A) Сомониён
B) Саффориён
C) Ғуриён
D) Тоҳириён

8 **Кадом ёдгории меъморӣ дар ҳудуди Тоҷикистон ҷойгир аст?**

A) расадхонаи Улуғбек
B) мақбараи Мир Саид Алии Ҳамадонӣ
C) мақбараи Гӯри Мир
D) мадрасаи Бибихонум

9 **Кадом воқеа дар замони ҳукмронии амир Абдулаҳад ба амал омада буд?**

A) мурҳорибаи назди Зирабулоқ
B) фоҷиаи суннимазҳабон ва шиамазҳабон
C) шӯриши миллию озодихоҳии Хуҷанд
D) Шӯриши Усмон

10 **Оброк чист?**

A) қарзи бонкӣ
B) андози давлатӣ
C) хоҷагии деҳқонӣ
D) шакли заминдорӣ

11 **Сухан дар бораи кадом рӯзнома меравад:** ***“28-уми апрели соли 1870 шумораи аввалини нашрияи генерал-губернатории Туркистон рӯзномаи “...” чоп шуд, ки бо он таърихи матбуоти даврии Осиёи Марказӣ оғоз гардид”*?**

A) “Турон”

B) “Правда”

C) “Туркестанские ведомости”

D) “Правда Востока”

12 **Нақшаи сохтмони сотсиализм дар Тоҷикистон кадом вазифаҳоро дар бар мегирифт?**

A) муайян намудани хати сарҳади давлатӣ, имзои созишнома бо Эрону Афғонистон, ташкили “Сегонаи ҳарбӣ-сиёсӣ”

B) ҷорӣ намудани назорати коргарӣ, таъсиси мақомоти қудратӣ ва Артиши Сурх

C) аз байн бурдани ҳокимияти амирӣ, пахш кардани ҳаракати босмачигарӣ, гузаронидани тақсимоти миллӣ-маъмурӣ

D) саноатикунонии кишвар, коллективонидани соҳаи кишоварзӣ, инқилоби маданӣ

13 **Сухан дар бораи кадом марҳилаи таърихӣ меравад:** ***“Таърихчиён дар мавзуъҳои ватанпарварию қаҳрамонӣ асарҳо эҷод карданд. Асарҳои С. Айнӣ “Исёни Муқаннаъ” ва “Қаҳрамони халқи тоҷик Темурмалик”, Б. Ғафуров ва Н. Прохоров “Халқи тоҷик дар мубориза барои озодӣ ва истиқлолияти ватани худ” аз чоп баромаданд”*?**

A) барпо кардани Ҳокимияти Шуравӣ дар Тоҷикистон

B) азнавбарқароркунии баъдиҷангӣ

C) мубориза бар зидди таъқиботи сталинӣ

D) Ҷанги Бузурги Ватанӣ

14 **Кадом ҷоизаи давлатӣ дар солҳои соҳибистиқлолӣ (1991-2024) таъсис дода шудааст?**

A) Ҷоизаи давлатии ба номи В.И. Ленин

B) Ҷоизаи давлатии ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ

C) Ҷоизаи давлатии ба номи Исмоили Сомонӣ

D) Ҷоизаи давлатии ба номи Абуалӣ ибни Сино

15 **Ҳамасола дар Ҷумҳурии Тоҷикистон 11-уми март кадом ҷашн таҷлил мегардад?**

A) Рӯзи Конститутсия

B) Рӯзи Забони давлатӣ

C) Рӯзи матбуот

D) Рӯзи Парчами давлатӣ

16 **Солҳои 49-44 то милод Юлий Сезар дар кадом давлат ҳукмронӣ карда буд?**

A) империяи Ҳахоманишиён

B) давлати Селевкиён

C) империяи Рум

D) давлати Порт

17 **Сухан дар бораи кадом мақом меравад: *“Мақоми олии қонунгузори ИМА ... ҳисоб мешуд, ки он аз ду палата – Палатаи намояндаҳо ва Сенат иборат буд”*?**

A) Пентагон

B) Конгресс

C) Сейм

D) Суди олӣ

18 **Ин воқеа чӣ пайомад дошт: *“Германия (Олмон) 1-уми сентябри соли 1939 ба Полша ҳуҷум кард”*?**

A) Ҷанги дуюми ҷаҳон оғоз гардид.

B) Миёни ИҶШС ва Олмон шартнома имзо шуд.

C) Ҷанги Бузурги Ватанӣ оғоз гардид.

D) Ҷанги якуми ҷаҳон оғоз гардид.

19 **Карикатура моҳияти кадом раванд (воқеа, падида)-ро инъикос мекунад?**

A) муттаҳидшавии Аврупо

B) “ҷанги сард”

C) Ҷанги дуюми ҷаҳон

D) сиёсати бозсозӣ

20 **Воқеа дар кадом давлат ба амал омада буд: *”Бераҳмона саркӯб карда шудани намоиши донишҷӯён 17-уми ноябри соли 1989 сабаби сар задани инқилоб гардид, ки бо номи “инқилоби махмалин” машҳур аст”*?**

A) Финландия

B) Македония

C) Полша

D) Чехословакия

21 **Мувофиқати истилоҳ ва мазмуни онро муайян кунед:**

A) кай	**1)** сиккаҳои тиллоии Хилофати Араб
B) мубад	**2)** андози давлатӣ дар Хилофати Араб
C) куштӣ	**3)** рӯҳонии оини зардуштӣ
D) ушр	**4)** унвони шоҳони Эрони Бостон
	5) миёнбанди муқаддаси зардуштиён

22 **Мувофиқати муҳориба ва давлатҳоро муайян кунед:**

A) Наҳованд	**1)** Салҷуқиён ва Ғазнавиён
B) Парвон	**2)** Сомониён ва Сaффориён
C) Дандонакон	**3)** Хилофати Араб ва Сосониён
D) Ҳаррон	**4)** Хоразмшоҳиён ва Давлати муғул
	5) империяи Рум ва Ашкониён

23 **Мувофиқати воқеа ва санаро муайян намоед:**

A) мулоқоти сарони 11 ҷумҳуриҳои шуравӣ дар шаҳри Алма-Ато
B) вохӯрии сарварони Русия, Украина ва Белорусия дар Беловежск
C) таъсиси Ҷумҳурии соҳибистиқлоли Тоҷикистон
D) ташкилёбии Комитети Давлатии Ҳолатҳои Фавқулода

1) 24-уми августи соли 1994
2) 9-уми сентябри соли 1991
3) 19-уми августи соли 1991
4) 21-уми декабри соли 1991
5) 8-уми декабри соли 1991

24 **Мувофиқати воқеа (раванд, падида) ва пайомади онро муайян кунед:**

A) Конференсияи Сан-Франсиско
B) кушта шудани ворисе тахти Австро-Венгрия
C) забткории Ҳахоманишиён
D) Конференсияи байналмилалии сулҳи Париж

1) таъсиси Созмони Милали Муттаҳид
2) таъсиси Давлати Шуравӣ
3) ташаккули Низоми Версал
4) оғози Ҷанги якуми ҷаҳон
5) таназзули давлати Мод

25 **Воқеае, ки дар матн сухан дар борааш меравад, кадом сол ба амал омада буд:** ***"Соли ..., вақте ки амир Насри II дар Нишопур буд, се нафар аз бародарони ӯ аз ҳабс фирор карда, дар Бухоро шӯриш бардоштанд. Сарварии ин шӯришро Абубакри Нонвой бар уҳда дошт"*?**

Ҷавоб: ☐☐☐☐

26 **Девони Сомониён, ки корҳои дипломатӣ ва ҳуҷҷатҳои муҳимми давлатиро назорат мекард, дар нақша бо кадом рақам ишора шудааст?**

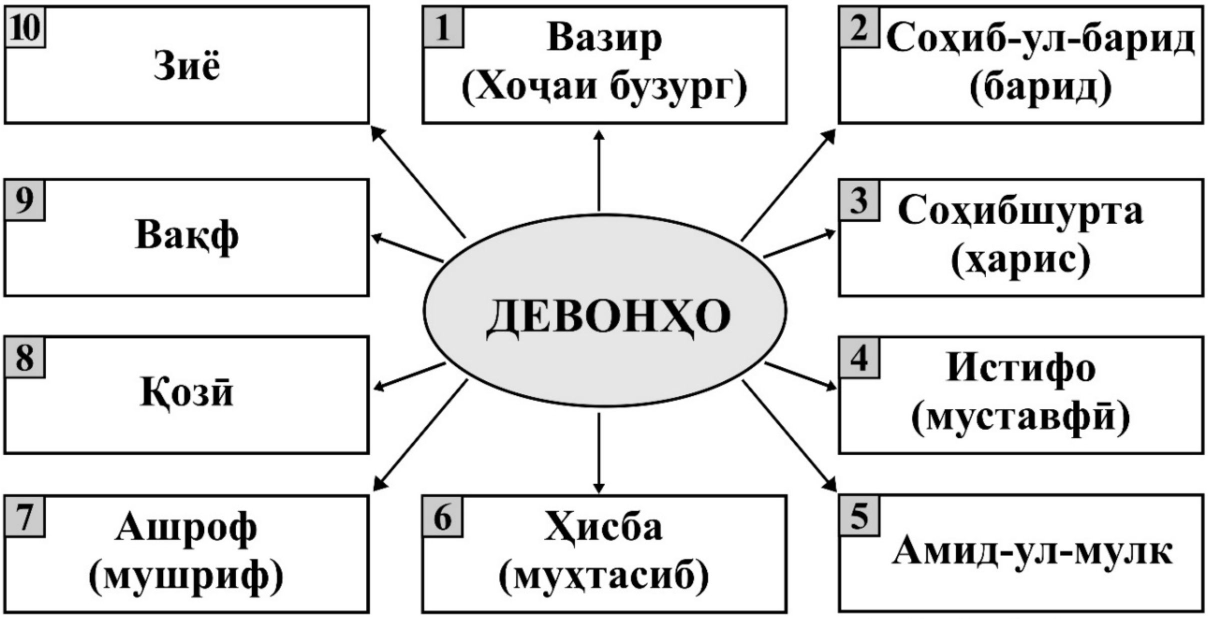

Ҷавоб: ☐☐☐☐

! **Лутфан, ба варақаи ҷавобҳо гузаронидани ҷавобҳоятонро фаромӯш накунед. Пур кардани варақаи ҷавобҳо ҳатмӣ аст.**

1 **Қонуни ягона ва мураттабгаштае, ки тавассути он соҳаи муайяни муносибатҳои ҷамъиятӣ пурра, бевосита ва бонизом танзим карда мешавад.**

A) кодекс
B) қонун
C) санади зерқонунӣ
D) қонуни конститутсионӣ

2 **Роҳбарии самараноки соҳаҳои иҷтимоиву иқтисодӣ ва фарҳангӣ ба салоҳияти кадом мақомоти давлатӣ дохил мешавад?**

A) Маҷлиси миллӣ
B) Ҳукумат
C) Маҷлиси намояндагон
D) Ваколатдор оид ба ҳуқуқи инсон

3 **Барои ба вазифаи судяи Суди Олии иқтисодӣ интихоб шудан шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳадди ақал чанд сол бояд собиқаи кории судягӣ дошта бошад?**

A) 7
B) 5
C) 10
D) 3

4 **Ҷамоатҳои шаҳраку деҳот ваколати ба қайди давлатӣ гирифтани кадом ҳолатро доранд?**

A) бекор кардани ақди никоҳ
B) фарзандхондӣ
C) муқаррар намудани падарӣ
D) иваз намудани ном, насаб ва номи падар

5 **Принсипи афзалияти манфиати кӯдак принсипи кадом соҳаи ҳуқуқ аст?**

A) ҳуқуқи маъмурӣ
B) ҳуқуқи оилавӣ
C) ҳуқуқи маданӣ
D) ҳуқуқи ҷиноятӣ

6 **Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистонро кӣ интихоб мекунад?**

A) шахсоне, ки дар давраи интихобот дар қаламрави Тоҷикистонанд
B) шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон
C) истиқоматкунандагони Тоҷикистон
D) ҳамаи тоҷикон сарфи назар аз шаҳрвандӣ

7 **Назорат аз болои иҷрои буҷети давлатӣ ба ухдаи кадом мақомот гузошта шудааст?**

A) Президент

B) Прокуратура

C) Вазорати адлия

D) Маҷлиси намояндагон

8 **Ба кормандоне, ки ба имтиҳони қабули муассисаҳои таҳсилоти миёнаи махсус роҳ дода шудаанд, барои супоридани имтиҳонҳо ба кадом муддат рухсатии бемузди меҳнат мувофиқи аризааш ба таври ҳатмӣ дода мешавад?**

A) 3 рӯзи тақвимӣ

B) 10 рӯзи тақвимӣ

C) 7 рӯзи тақвимӣ

D) 1 моҳи тақвимӣ

9 **Назорат аз болои фаъолияти идораҳои нотариалӣ ба зиммаи кадом мақомот вогузор шудааст?**

A) Вазорати молия

B) Вазорати адлия

C) САҲШ

D) Ҳукумат

10 **Муҳлати ваколати Прокурори генералӣ чанд сол аст?**

A) 5 сол

B) 10 сол

C) 7 сол

D) 3 сол

11 **Ҳуқуқ ба ҳифзи саломатӣ ба кадом насли ҳуқуқҳои инсон мансуб аст?**

A) якум

B) дуюм

C) сеюм

D) чорум

12 **Кадом намуди *режими сиёсӣ* бо ҳокимияти бемаҳдуди як одам ва ё гурӯҳи одамон ба шаҳрвандон бо нигоҳдории озодии нисбии шахсият ва ҷомеа дар соҳаҳои ғайрисиёсӣ, масалан дар иқтисодиёт ва фарҳанг, фарқ мекунад?**

A) демократӣ

B) либералӣ

C) тоталитарӣ

D) авторитарӣ

13 **Ҳокимияти судӣ мустақил буда, аз номи ... ва аз тарафи судяҳо амалӣ мегардад.**

A) ҳокимияти иҷроия

B) халқ

C) давлат

D) ҳокимияти маҳаллӣ

14 **Кадом ҳуқуқ ва озодиҳои инсон ва шаҳрванд на барои таъмини озодиҳои инфиродию мухторияти шахсият, балки барои зоҳиршавии ӯ ба сифати иштирокдори фаъоли раванди сиёсӣ равона гардидаанд?**

A) иҷтимоӣ

B) сиёсӣ

C) иқтисодӣ

D) фарҳангӣ

15 **Ҳуқуқ ба ҳимояи давлат дар пиронсолонӣ ба кадом ҳуқуқҳои инсон дохил мешавад?**

A) фарҳангӣ

B) иқтисодӣ

C) сиёсӣ

D) иҷтимоӣ

16 **Мақомоти СММ, ки бо мақсади тафтиши чараёни иҷрои Паймони байналмилалӣ доир ба ҳуқуқи шаҳрвандӣ ва сиёсӣ таъсис дода шудааст.**

A) Шурои Аврупо

B) Шурои СММ оид ба ҳуқуқҳои инсон

C) Кумита оид ба барҳам додани табъизи нажодӣ

D) Кумита оид ба ҳуқуқҳои инсон

17 **Мафҳуми “адлияи ювеналӣ”-ро муайян кунед.**

A) низоми махсуси адлияи судӣ барои ноболиғон

B) баробарии ҳама дар назди суд ва қонун

C) танҳо ба қонун итоат намудани суд

D) баррасии беғарази парванда аз тарафи суд

18 **Дар марҳилаҳои аввали фаъолият бунёди пул байни бойю камбағалон дар давлатҳои алоҳида вазифаи асосии кадом созмони байналмилалӣ буд?**

A) ТБМ

B) СММ

C) СБМ

D) КБСС

19 **Кадом созмони байналмилалӣ дар СММ дар асоси принсипи намояндагии сохтори сетарафа фаъолият дорад, ки дар ҳайати он намояндагони корфармо ва заҳматкашон – “ҳамкорони иҷтимоӣ” дар коркарди тадбирҳо ва барномаҳои иқтисодӣ бо намояндагони ҳукуматҳо овози баробар доранд?**

A) СБМ
B) КБСС
C) САҲА
D) ТБМ

20 **Ҳокимият ба воситаи мақоми намояндагӣ амалӣ мегардад. Ин шакли амалишавии ҳокимиятро чӣ меноманд?**

A) ҷумҳурии теократӣ
B) демократияи бевоста
C) ҷумҳурии президентӣ
D) демократияи бавосита

21 **Мувофиқатро муайян намоед:**

A) сохти давлатӣ	**1)** тоталитарӣ
B) функсияи давлат	**2)** федеративӣ
C) шакли идоракунии давлат	**3)** ҷумҳуриявӣ
D) режими сиёсӣ	**4)** соҳибихтиёрӣ
	5) дохилӣ

22 **Мувофиқатро муайян намоед:**

A) Давлати Олмон	**1)** дар натиҷаи муборизаи байни плебейҳо ва патрисийҳо пайдо шудааст.
B) Нахустин давлатҳо	**2)** дар натиҷаи забт шудани ҳудуди империяи Рум пайдо шудааст.
C) Давлати Рум	**3)** дар Шарқ пайдо шудаанд.
D) Давлати ғуломдории Афина	**4)** шакли классикии пайдоиши давлат мебошад.
	5) дар натиҷаи забт шудани ҳудуди давлати Олмон пайдо шудааст.

23 **Мувофиқатро муайян намоед:**

A) хоҷагии ёрирасони шахсӣ	**1)** ҳуқуқи кишоварзӣ
B) рухсатии иҷтимоӣ	**2)** ҳуқуқи маданӣ
C) шартномаи оммавӣ	**3)** ҳуқуқи меҳнатӣ
D) амали зиддиҳуқуқӣ	**4)** ҳуқуқи ҷиноятӣ
	5) ҳуқуқи молиявӣ

24 **Мувофиқатро муайян намоед:**

A) Ҳамаи одамон ба якдигар бояд чун ба ашхоси баробари худ муносибат кунанд.

B) Ҳуқуқи инсон кори дохилии танҳо он давлате нест, ки одам шаҳрванди вай махсуб аст, балки масъалаҳои ҳуқуқи инсон боиси нигаронии тамоми ҷомеаи байналмилалӣ гардидааст.

C) Ҳуқуқҳои инсон ба ҳар одами дар ҷаҳон зиндагикунанда танҳо бо сабаби он ки вай ИНСОН аст, аз лаҳзаи таваллуд мансубанд.

D) Ҳамаи ҳуқуқу озодиҳо ба ҳамдигар вобастаанд.

1) мазмуни принсипи баробарии ҳуқуқу озодиҳои инсон

2) моҳияти принсипи тақсимнашавандагӣ ва ҳамбастагии ҳуқуқҳои инсон

3) моҳияти принсипи содирнопазирии ҳуқуқҳои инсон

4) мазмуни принсипи умумиятнокӣ ва универсалии ҳуқуқи инсон

5) мазмуни принсипи ошкорбаёнии ҳуқуқи инсон

25 **Мувофиқатро муайян намоед:**

A) Конвенсияи СММ дар бораи ҳуқуқҳои кӯдак

B) Конвенсияи СММ дар бораи барҳам додани тамоми шаклҳои табъиз нисбат ба занон

C) Конвенсияи СММ оид ба барҳам додани табъизи нажодӣ

D) Конвенсияи СММ оид ба мақоми гурезаҳо

1) мувозинати гендерӣ

2) сегрегатсия ва апартеид

3) муносибат бо асирони ҳарбӣ

4) чиптаҳои нақлиёт-саворшавӣ

5) таъмини беҳтарин манфиатҳои кӯдак

!	**Лутфан, ба варақаи ҷавобҳо гузаронидани ҷавобҳоятонро фаромӯш накунед. Пур кардани варақаи ҷавобҳо ҳатмӣ аст.**

ENGLISH LANGUAGE

Read the text and choose the right answer 1-8.

Happiness Can Cause Heart Problems

For a long time, we have known that sadness or a stressful event can cause heart muscles to become weaker. This may cause shortness of breath, a pain in the chest and may eventually lead to a heart attack. Now, a study claims that happiness can also lead to the same symptoms.

Swiss researchers studied the data of almost 500 patients in 9 countries. All those patients had such disease. In most cases different problems caused heart weakness.

However, in 20 patients the same symptoms were triggered by happy and joyful events, such as birthday parties, weddings, the birth of a grandchild or after their favorite team had won a competition. Experts call this the happy heart syndrome.

1 **… makes heart muscles weaker.**

A) Calmness
B) Nervousness
C) Carelessness
D) Steadiness

2 **A heart attack happens if the heart can't get …**

A) oxygen
B) biogen
C) collagen
D) allergen

3 **The state of … can also lead to the infarction.**

A) happiness
B) kindness
C) weakness
D) hardness

4 **About … patients were studied in Switzerland**.

A) a half thousand
B) nine hundred
C) one thousand
D) twenty nine

5 **… studied heart disease in 9 countries.**

A) Swiss
B) Assistants
C) Scientists
D) Patients

6 **According to researches, 20 of 500 patients had … heart syndrome.**

A) overplayed
B) overpowered
C) overworked
D) oversurprised

7 **The happy heart syndrome is the condition when … can be broken by happy events.**

A) heart
B) chest
C) hand
D) head

8 **The story is about the …**

A) work of Swiss researchers
B) cause of relationship problems
C) reasons of serious diseases
D) scientists of Zurich University

Read the text and choose the right answer 9-16.
Working from Home

Today, __**9**__ people prefer to work from home using __**10**__internet. They __**11**__ join meetings online and __**12**__ emails instead of going to an office.

Working __**13**__ home can save __**14**__time and money. People don't need to travel, so they have more free __**15**__. But some people feel __**16**__ or find it hard to focus. So, it's important to find balance.

9	**A)** lots	**B)** many	**C)** a lot	**D)** much
10	**A)** the	**B)** -	**C)** a	**D)** an
11	**A)** could	**B)** has to	**C)** have	**D)** can
12	**A)** sending	**B)** send	**C)** sends	**D)** sent
13	**A)** of	**B)** for	**C)** on	**D)** from
14	**A)** they	**B)** theirs	**C)** them	**D)** their
15	**A)** time	**B)** people	**C)** travel	**D)** emails
16	**A)** safe	**B)** lonly	**C)** interested	**D)** smart

17 **The boys in the yard … very friendly.**

A) been
B) is
C) was
D) are

18 **It's difficult to … who is right.**

A) decided
B) decides
C) decide
D) deciding

19 **I am … of my uncle.**

A) proud
B) take
C) like
D) check

20 **We … like to perform at our school theatre.**

A) ought
B) would
C) has to
D) can

21 **Match the words in Column A with the definitions in Column B.**

Column A	Column B
A) bust	**1)** the process of breaking something
B) monument	**2)** a structure that has roof and walls
C) architecture	**3)** the art or science of building
D) building	**4)** a building or a statue, that honors a person or event
	5) a sculptured representation of the upper part of the human figure

22 **Match the words in Column A with the synonyms in Column B.**

Column A	Column B
A) plan	**1)** difficulty
B) offer	**2)** suggestion
C) problem	**3)** product
D) action	**4)** deed
	5) idea

23 **Match the words in Column A with the definitions in Column B.**

Column A	Column B
A) happiness	**1)** the quality or fact of being useful
B) usefulness	**2)** the state of upset
C) liveness	**3)** the state of being happy
D) kindness	**4)** the quality of being friendly
	5) the quality or condition of being alive

24 **Match the words in Column A with their antonyms in Column B.**

Column A	Column B
A) usefull	**1)** easy
B) tidy	**2)** empty
C) difficult	**3)** useless
D) cold	**4)** mess
	5) warm

25 **Match the sentences in Column A with their continuations in Column B.**

Column A	Column B
A) Take whatever you	**1)** easy to read.
B) She went to library	**2)** want to eat.
C) The book is	**3)** to take out some books.
D) My cousin	**4)** are comfortable.
	5) is very kind.

Lesen Sie bitte den Text. Wählen Sie danach die richtige Antwort aus 1-8.

Einstein, kein Wunderknabe

Er war kein Wunderknabe – im Gegenteil. Erst mit drei Jahren fing er an, zu sprechen, mit neun konnte er noch immer nicht fließend reden. In der Schule eröffnete ein Lehrer dem besorgten Vater: „Was Ihr Sohn später wird, ist ganz egal! Der wird nirgends erfolgreich sein."

Einstein wollte Physiker werden. Doch bei der Aufnahmeprüfung am Polytechnikum in Zürich fiel der Sohn eines Fabrikanten für elektrotechnische Geräte durch. Später studierte er trotzdem Physik.

Nach dem Studium bekamen seine Kommilitonen Stellungen als wissenschaftliche Assistenten. Einstein aber wurde Hilfslehrer an einem Technikum, dann an einem Knabenpensionat.

Schließlich vermittelte ihm der Vater eines Freundes die Stelle des Technischen Experten III. Klasse.

So bescheiden begann die Karriere des Mannes, der die Physik revolutionierte und der bedeutendste Wissenschaftler des 20. Jahrhunderts wurde.

(B.E. Salkowa. Немецкий язык за 100 часов. – М.: Эксмо, 2009)

1 **Albert Einstein … erst im Alter von drei Jahren zu sprechen.**

A) endete
B) begann
C) stolperte
D) aufhört

2 **Einstein konnte mit … noch immer nicht fließend reden.**

A) 9
B) 20
C) 3
D) 1

3 **Ein Lehrer von Einstein dachte, dass Einstein … ist.**

A) unbegabt
B) begabt
C) klug
D) talentvoll

4 **Einsteins Vater … seinen Sohn.**

A) sorgte sich um
B) hasste
C) verstand nicht
D) kümmerte sich nicht um

5 **Einstein hatte bei der Aufnahmeprüfung am Polytechnikum in Zürich … .**

A) viel Erfolg
B) keinen Misserfolg
C) keinen Erfolg
D) viel Glück

6 **Einstein studierte … Physik.**

A) heimlich
B) zweifelhaft
C) nicht
D) jedoch

7 **Einstein wurde … Wissenschaftler des 20. Jahrhunderts.**

A) der berühmteste
B) der unbedeutendste
C) der ärmste
D) der kleinste

8 **Worum geht es in diesem Text?**

A) um elektronische Geräte aus Zürich
B) um ein Physikstudium
C) um den Werdegang von Einstein
D) um die Relativitätstheorie

Lesen Sie bitte den Text. Wählen Sie danach die richtige Antwort aus 9-16.

Der geizige Mann

Ein sehr geiziger Mann pflegte __**9**__ Gold unter einem Baum __**10**__ seinem Garten zu verstecken. Jede Woche ging er einmal zu dem __**11**__, grub das Gold aus und betrachtete es stundenlang.

Eines Tages aber fand er nur __**12**__ leeres Loch. Der Mann heulte vor Kummer so laut, dass die Nachbarn zusammenliefen, um zu sehen, was geschehen war. Als sie __**13**__, was dem Mann passiert war, fragte einer: „Hast __**14**__das Gold denn für etwas benötigt?“

„Nein,“ heulte der __**15**__ Mann, „ich habe es mir immer nur jede Woche einmal angesehen.“

„Dann,“ sagte der Nachbar „wenn du das Gold nicht direkt gebraucht hast, kannst du doch genauso gut jede Woche herkommen und __**16**__Loch anschauen.“

9	**A)** seiner	**B)** sein	**C)** seinem	**D)** seines
10	**A)** in	**B)** aufs	**C)** ans	**D)** im
11	**A)** Baums	**B)** Bäumen	**C)** Bäume	**D)** Baum
12	**A)** einem	**B)** ein	**C)** eine	**D)** einen
13	**A)** erfuhrst	**B)** erfahre	**C)** erfährst	**D)** erfuhren
14	**A)** er	**B)** wir	**C)** ich	**D)** du
15	**A)** geizige	**B)** geiziges	**C)** geizigem	**D)** geiziger
16	**A)** der	**B)** das	**C)** die	**D)** des

17 **Sarina freut sich schon … das Schwimmen im Meer.**

A) beim
B) zur
C) ans
D) auf

18 **Woran … du gerade?**

A) denke
B) denkt
C) denkst
D) denken

19 **… ist einer der zwölf Monate des Jahres.**

A) Der Februar
B) Der Mittag
C) Das Jahr
D) Der Freitag

20 **Die Besucher … in Stuttgart umsteigen.**

A) musst
B) müssen
C) müsst
D) muss

21 **Was passt? Ordnen Sie bitte zu.**

A) Neffe	**1)** Bruder der Mutter oder des Vaters
B) Enkel	**2)** Tochter des Sohnes oder der Tochter
C) Nichte	**3)** Tochter der Schwester oder des Bruders
D) Enkelin	**4)** Sohn des Sohnes oder der Tochter
	5) Sohn des Bruders oder der Schwester

22 **Was passt? Finden Sie Wörter mit ähnlicher oder gleicher Bedeutung.**

A) Astronaut	**1)** Kraftfahrer
B) Alpinist	**2)** Bergsteiger
C) Autofahrer	**3)** Apotheker
D) Agronom	**4)** Bauer
	5) Kosmonaut

23 **Was passt? Ordnen Sie bitte zu.**

A) Welches Dorf findest du am schönsten?	**1)** Fußball
B) Welche Sportart interessiert dich am meisten?	**2)** Am nächsten Tag.
C) Wer von den Männern ist dein Sportlehrer, Susi?	**3)** Mein Heimatdorf.
D) Warum sieht Ada so glücklich aus?	**4)** Ihre Oma besucht sie bald.
	5) Der da, Papa.

24 **Was passt? Ordnen Sie bitte zu.**

A) 11:15 Uhr	**1)** Es ist fünf (Minuten) vor zwölf.
B) 11:25 Uhr	**2)** Es ist Viertel nach zwölf.
C) 11:55 Uhr	**3)** Es ist Viertel nach elf.
D) 11:45 Uhr	**4)** Es ist fünf (Minuten) vor halb zwölf.
	5) Es ist Viertel vor zwölf.

25 **Was passt? Ordnen Sie bitte zu.**

A) Der Vater	**1)** ihre Schwiegermutter.
B) Der Vater seiner	**2)** meiner Mutter ist mein Großvater.
C) Die Mutter ihres Ehemanns ist	**3)** Ehefrau ist sein Schwiegervater.
D) Die Töchter meiner Schwester	**4)** bist ihr Onkel.
	5) sind meine Nichten.

Lisez le texte et choisissez une bonne réponse 1-8.

Au bord de la mer

Après le petit déjeuner, les enfants ont couru à la mer. Ce jour-là, c'était la fête de la mer. Sur la plage, un orchestre jouait. Le bateau Neptune lui-même, avec toute une flottille nageait dans la mer et prenait part à la fête.

C'était si intéressant que Daniel qui le regardait tout le temps est tombé à l'eau !

Plus tard, Daniel se baignait avec les autres enfants. André nageait mieux que les autres. Kliaksa, le chien de Daniel, ne restait pas au bord. Il nageait avec lui.

Tout à coup Daniel a crié :

- Vite ! Venez ici ! Un requin !

Mais ce n'était pas un requin, c'était un bon dauphin qui venait jouer au ballon avec les enfants.

Quelque temps après, les enfants ont fait une promenade en bateau.

1 **Quand les enfants ont fini leurs petit déjeuner ils ... .**

A) sont allés jouer sur la plage
B) ont couru à la mer
C) ont vu un dauphin
D) ont vu un requin

2 **Car ce jour-là, c'était la fête de la mer, un orchestre ... .**

A) jouait sur la plage
B) a été sur le bateau
C) nageait dans la mer
D) a vu un requin

3 **Neptune c'est … qui nageait dans la mer.**

A) un bateau
B) un chien
C) un dauphin
D) un garçon

4 **En regardant ... Daniel est tombé à l'eau.**

A) le bateau
B) le dauphin
C) la mer
D) le chien

5 **C'est ... qui était un bon nageur.**

A) Neptune
B) Kliaksa
C) André
D) Daniel

6 **Kliaksa ... .**

A) restait au bord
B) est tombé à l'eau
C) venait jouer au ballon
D) nageait avec Daniel

7 **... venait jouer au ballon avec les enfants.**

A) Un dauphin
B) Le chien
C) Les autres enfants
D) Un requin

8 **De qui s'agit-il dans ce texte ?**

A) D'un requin.
B) D'un chien.
C) De Daniel et ses amis.
D) D'un dauphin.

Lisez le texte et choisissez une bonne réponse 9-16.

Mon loisir

Du lundi __**9**__ vendredi la plupart des gens ne __**10**__ que travailler. Mais une personne ne peut pas travailler tout le temps sans cesse. L'homme est une créature sociale. Il a besoin du repos, de la communication et des émotions __**11**__.

Comme beaucoup d'autres personnes, j'ai l'habitude de __**12**__ beaucoup. Le lundi, je me lève à six heures __**13**__ matin et dans une heure __**14**__ vais au travail. Mais dès que ma journée de travail __**15**__, le plaisir commence. A trois heures de l'après midi, je suis libre, donc j'ai le droit de faire __**16**__ je veux. Je ne vais pas à la maison sitôt après le travail. D'habitude je vais au café ou au restaurant, commande le dîner et je me détends.

9	**A)** de la	**B)** au	**C)** de	**D)** à la
10	**A)** font	**B)** faisons	**C)** fait	**D)** fais
11	**A)** positive	**B)** positif	**C)** positifs	**D)** positives
12	**A)** travailles	**B)** travailler	**C)** travaillez	**D)** travaille
13	**A)** le	**B)** de	**C)** la	**D)** du
14	**A)** il	**B)** vous	**C)** tu	**D)** je
15	**A)** finit	**B)** finir	**C)** finissent	**D)** finis
16	**A)** qui	**B)** ce que	**C)** que	**D)** ce qui

17 **Demain nous n' ... pas de cours.**

A) avons eu
B) ont
C) avions
D) aurons

18 **N'...-tu pas malade ?**

A) ai
B) est
C) es
D) a

19 **Les jeunes filles sont ... . Elles vont en France.**

A) heureuses
B) heureuse
C) heures
D) heureux

20 **... la table il y a des livres et des cahiers.**

A) De
B) Sur
C) En
D) Dans

21 **Associez les éléments de deux colonnes.**

A) Mouton	**1)** un des poissons de mer.
B) Coq	**2)** un des animaux sauvages.
C) Corbeau	**3)** un des oiseaux de proie.
D) Loup	**4)** un des oiseaux domestiques.
	5) un des animaux domestiques.

22 **Associez les éléments de deux colonnes.**

A) Sa grand-mère habite	**1)** heureuses.
B) Monsieur Mathieu reste	**2)** seul.
C) Lola et Aziza sont	**3)** aînés.
D) Mon frère aîné est un peu	**4)** distrait.
	5) seule.

23 **Associez les éléments de deux colonnes.**

A) Pierre et Marie *arriveront* à Douchanbé.	**1)** Imparfait
B) Samariddin *avait* un chien.	**2)** Passé composé
C) Le magasin *avait été* fermé.	**3)** Futur simple
D) Lola et Aziza *sont* écolières.	**4)** Présent
	5) Plus-que-parfait

24 **Associez les éléments de deux colonnes.**

A) Quels films	**1)** faites aujourd'hui ?
B) Qu'est-ce que tu	**2)** fait ce soir ?
C) Qu'est-ce que vous	**3)** préfères-tu voir ?
D) Quels livres	**4)** vas faire aujourd'hui ?
	5) préférez-vous lire ?

25 **Associez les antonymes de deux colonnes.**

A) le ciel	**1)** le froid
B) le plafond	**2)** la terre
C) le chaud	**3)** le plancher
D) la main	**4)** la pluie
	5) le pied

إِقْرَأْ النَّصَّ وَ اخْتَرِ الْجَوابَ الصَّحِيحَ 8-1.

مُخْتَرِعُ عِلْمِ الْجَبْرِ

يُعَدُّ محمد بن مُوسى الْخَوارَزْمِيُّ- الَّذِى عاشَ فِى الْفَتْرَةِ ما بَيْنَ 780-850 م مِن أَبْرَزِ عُلَماءِ عَصْرِهِ, حَيْثُ اِشْتَهَرَ بِكِتابِهِ الْمَعْرُوفِ باسْمِ " الْمُخْتَصَرِ فِى حِسابِ الْجَبْرِ وَ الْمقابَلَةِ" الَّذى لَعِبَ دَوْراً كَبِيراً فِى الْحَضارَةِ الْإِسْلامِيَّةِ, وَ فِى الْوَعى الرِّياضِيِّ الْعالَمِيِّ. فالْخَوارَزْمِيُّ هُوَ مُخْتَرِعُ عِلْمِ الْجَبْرِ, لِأَنَّ الْعُلَماءَ الرِّياضِيينَ الَّذِينَ سَبَقُوهُ, أو عاصَروهُ لَمْ تَكُنْ لَدَيْهِمْ فِكْرَةً عَنِ الْجَبْرِ, وَ لَمْ تَتَجاوَزْ أَفْكارُهُمْ مَعْرِفَةَ عِلْمِ الْأَعْدادِ. وَ الَّذِى ساعَدَ الْخَوارَزْمِيَّ عَلىَ إِكْتِشافِ هَذا الْعِلْمِ أَنَّ بِلادَ الْمُسْلِمِينَ كانَتْ فِى الْفَتْرَةِ ما بَيْنَ الثّامِنِ الْمِيلادِيِّ حَتَى الثّالِثَ عَشَرَ مَرْكَزَ نَشاطٍ عِلْمِيٍّ وَ إِشْعاعٍ مَعْرِفِيٍّ, وَ كانَتْ دارُ الْحِكْمَةِ الَّتِى أَنْشَأَها الْمَأْمُونُ فِى بَغْدادَ تَمْتَلِئُ بِمُخْتَلِفِ الْكُتُبِ الْعِلْمِيَة, وَ تَزْدَحِمُ بالْعُلَماءِ الَّذِينَ يَفِدُونَ إِلَيْها مِنْ كُلِّ مَكانٍ. هَذا إِلىَ جانِبِ ذَكاءِ الْخَوارَزْمِيِّ وَ قُدْرَتِهِ عَلىَ التَّفْكِيرِ وَ الْإِسْتِنْتاجِ.

وَ الدّافِعُ الْأَساسِيُّ وَراءَ إِخْتِراعِ الْخَوارَزْمِيّ لِعِلْمِ الْجَبْرِ هُوَ عِلْمُ الْمِيراثِ الْمَعْرُوفِ بِعِلْمِ الْفَرائِضِ, حَيْثُ إِبْتَدَعَ طُرُقاً جَبْرِيَّةً يَهْسُلُ بِها التَّوَصُّلَ إِلىَ مَعْرِفَةِ أَنْصِبَةِ الْوَرَثَةِ.

فَعِلْمُ الْجَبْرِ عَرَبِيُّ النَّشْأَةِ وَ إِخْتَرَعَهُ عُلَماءُ مُسْلِمُونَ, فِى مُقَدِّمَتِهِم الْعالِمُ الْكَبِيرُ, ذو الشُّهْرَةِ الْواسِعَةِ محمد بن مُوسى الْخَوارَزْمِيُّ. وَ قَد إِعْتَرَفَ كَثِيرٌ مِنَ الْعُلَماءِ الْأَوْرُبِيين بِمَكانَةِ الْخَوارَزْمِى وَ مَنْزِلَتِهِ الْعَظِيمَةِ بَيْنَ عُلَماءِ عَصْرِهِ, حَتَّى قالَ عَنْهُ الْعالِمُ الْأَوْرِبِيُّ الشَّهِيرُ وِيدمان: " إِنَّ الْخَوارَزْمِيَّ يُثْبِتُ بِحَقٍّ أَنَّهُ شَخْصِيَّةٌ ذاتُ عبقريةٍ قَوِيَّةٍ, يَجِبُ أَنْ يَفْخَرَ الْمُسْلِمُونَ بِهِ".

وَ قَد تُرْجِمَ كِتابُ الْخَوارَزْمِيِّ إِلَى اللُّغَةِ اللاَّتِينِيَّةِ, وَ بَقِيَ عُلَماءُ الْغَرْبِ يَعْتَمِدُونَ عَلَيْهِ فِى جامِعاتِهِم إِلىَ الْقَرْنِ السّادِسَ عَشَرَ الْمِيلادِيَّ.

وَ كانَ هَذا الْكِتابُ بِدايَةَ وَعْيِ أُوْرُبا فِى عِلْمِ الْجَبْرِ. وَ يَكْفِى أَنْ تَعْرِفَ أَنَّ كَلِمَةَ جَبر الْعَرَبِيَّة هِىَ نَفْسَها الْمُسْتَعْمَلَةُ الْيَوْمَ فِى اللُّغاتِ الْأُورُبِيَّةِ لِلدَّلالَةِ عَلىَ هَذا الْعِلْمِ الَّذِى نَما وَ تَطَوَّرَ, وَ أَصْبَحَ مِنَ الْعُلُومِ الْمُهِمَّةِ فِى حَياة الْبَشَرِ الْيَوْمَ.

---

1 **مَتى عاشَ مُحَمَّدُ بِن مُوسَى الْخَوارَزْمِيُّ؟**

A) فِى الْقَرْنَيْنِ التّاسِعِ وَ الْعاشِرِ؛

B) فى الْقَرْنَيْنِ السّابِعِ وَ الثّامِنِ؛

C) فِى الْقَرْنَيْنِ الثّامِن وَ التاسِعِ؛

D) فِى الْقَرْنِ الثّالِثَ عَشَرَ؛

2 **ما الْعِلْمُ الَّذِى إِخْتَرَعَهُ الْخَوارَزْمِىُّ؟**

A) عِلْمُ الْجَبْرِ؛

B) عِلْمُ الْحِسابِ؛

C) عِلْمُ الْهَنْدَسَةِ؛

D) عِلْمُ الْفَلَكِ؛

3 **لِماذا سَبَقَ الْخَوارَزْمِىُّ غَيْرَهُ مِنَ الْعُلَماءِ فِى إِخْتِراعِ عِلْمِ الْجَبْرِ؟**

A) لِأَنَّ أَفْكارَ عُلَماءِ عَصْرِهِ لَمْ تَتَجاوَزْ الْأَعْدادَ؛

B) لِأَنَّ عُلَماءَ عَصْرِهِ أَخَذُوا مِنْهُ؛

C) لِأَنَّ عُلَماءَ عَصْرِهِ لَمْ يَهْتَمُّوا بِهذا الْعِلْمِ؛

D) لِقِلَّةِ وُجُودِ الْعُلَماءِ فِى عَصْرِهِ؛

4 **ما السَّبَبُ الرَّئِيسِىُّ فِى نُبُوغِ الْخَوارَزْمِىِّ وَ إِخْتِراعاتِهِ؟**

A) لِأَنَّهُ كانَ يُحِبُّ عُلَماءَ عَصْرِهِ؛

B) لِأَنَّهُ كانَ يَعْمَلُ فِى دارِ الْحِكْمَةِ؛

C) لِأَنَّهُ كانَ ذَكِياً قادِراً عَلَى الْإِسْتِنْتاجِ؛

D) لِأَنَّهُ كانَ يُحِبُّ عِلْمَ الْفَلَكِ؛

5 **ماذا كانَ الدّافِعُ الْأَساسِىُّ لِإِخْتِراعِ الْخَوارَزْمِىِّ لِعِلْمِ الْجَبْرِ؟**

A) تَرْغِيبُهُ مِنْ عُلَماءِ عَصْرِهِ؛

B) حُبِّهِ لِهذا الْعِلْمِ؛

C) رَغْبَتُهُ فِى مَعْرِفَةِ عِلْمِ الْفَرائِضِ؛

D) رَغْبَتُهُ فِى مَعْرِفَةِ هَذا الْعِلْمِ؛

6 **ما أَصْلُ نَشْأَةِ عِلْمِ الْجَبْرِ؟**

A) عِلْمُ الْجَبْرِ عَرَبِيُّ النَّشْأَةِ؛

B) عِلْمُ الْجَبْرِ فَرَنْسِيُّ النَّشْأَةِ؛

C) عِلْمُ الْجَبْرِ بريطانِيُّ النَّشْأَةِ؛

D) عِلْمُ الْجَبْرِ أُورُبِي النَّشْأَةِ؛

7 **بِمَ وَصَفَ الْعالِمُ الْأُورُبِيُّ " ويدمان" الْخَوارَزْمِيَّ؟**

A) أَنَّهُ شَخْصِيَةٌ ذاتَ عَبْقَرِيَةٍ قَوِيَّةٍ؛

B) أَنَّهُ شَخْصِيَّةٌ رِياضِيَةٌ كَبِيرَةٌ؛

C) أَنَّهُ شَخْصِيَةٌ مَشْهُورَةٌ وَ عَظِيمَةٌ؛

D) أَنَّهُ شَخْصِيَةٌ مُحِبَّةٌ لِلْعِلْمِ؛

8 **ما الدَّلِيلُ عَلَى أَنْ عِلْمَ الْجَبْرِ لِلْخَوارَزْمِيِّ هُوَ بِدايَةُ الْوَعى الرِّياضِى الْأُورُبِي؟**

A) أَنَّ أُورُبا تَدْرُسُهُ حَتَى الْآن كَما هُوَ؛

B) أَنَّ أُورُبا إِسْتَفادَتْ مِنْهُ ثُمَّ تَرَكَتْهُ؛

C) بَقاءُ كَلِمَةِ الْجَبْرِ فِى اللُّغاتِ الْأُورُبِيَةِ بِدونَ تَغِيرْ؛

D) أَنَّ أُورُبا أَخَذَتْ مِنْهُ مَسائِلَ كَثِيرَةٍ؛

إِقْرَأْ النَّصَّ وَ اخْتَرِ الْجَوابَ الصَّحِيحَ 9-16.

مُصاحَبَةُ الأَشْرارِ

يُحْكَي أَنَّ __9__زَرَعَ فِي أَرْضِهِ قَمْحاً. فَنَبَتِ الزَّرْعُ وَ نَما حَتَّي __10__فِيهِ الْحَبُّ. وَ كانَتِ الْغِرْبانُ مُواظِبَةً عَلَي الأَكْلِ مِنْهُ كُلَّ يَوْمٍ __11__أَتْلَفَتْ سَنابِلَ الْقَمْحِ. فَلَمَّا رَأَي الْفَلَّاحُ ذَلِكَ عَزَمَ عَلَي قَتْلِها. وَ كانَتْ __12__بَبْغاءُ تُخالِطُ هَذِهِ الطُّيُورَ. فَخَرَجَتْ ذاتَ يَوْمٍ عَلَي حَسْبِ عادَتِها لِمُرافَقَةِ __13__الْغِرْبان بِدُونِ أَنْ يَعْلَمَ صاحِبُها بِذالِكَ. وَ قَدْ إِتَّفَقَ أَنَّ هَذا هُوَ الْيَوْمُ الَّذي إِسْتَعَدَّ فِيهِ الْفَلَّاحُ لِقَتْلِ الْغِرْبان لِيَسْلَمَ مِنْ شَرِّها. فَأَخَذَ بُنْدُقِيَّتَهُ وَ رَمَي الْغِرْبانَ. فَسَقَطَ مِنْها ثَلاثَةٌ عَلَي الأَرْضِ مَيْتَةً وَ انْكَسَرَتْ رِجْلُ__14__. فَلَمَّا رَأَيَ الْفَلَّاحُ الْبَبْغاءَ مَطْرُوحَةً عَلَي الأَرْضِ مَكْسُورَةَ الرِّجْلِ اسْتَغْرَبَ ذلِكَ لِأَنَّهُ ما كانَ يَعْلَمُ بِوُجُودِها مَعَ الْغِرْبان. ثُمَّ قالَ لَها إِنَّ ذلِكَ ما حَصَلَ لَكِ إِلَّا مِنْ مُصاحِبَةِ الأَشْرار. وَ بَعْدَ ذلِكَ حَمَلَها إِلَي الْبَيْتِ عَلي تِلْكَ الْحالِ. فَلَمَّا رَأي __15__الْفَلَّاحِ الْبَبْغاءَ أَسِفُوا عَلَيْها كَثِيراً وَ سَأَلُوا أَباهُمْ عَنْ سَبَبِ ماحَصَلَ لها. فَأَجابَ أَبُوهُمْ أَنَّ مُصاحِبَةَ الغِرْبانِ الأَشْرارِ هِيَ __16__أَوْقَعَتْها فِي هَذِهِ الْمُصِيبَةِ. ثُمَّ إِنَّ الْبَبْغاءِ شُفِيَتْ بَعْدَ ذلِكَ مِنْ مَرَضِها وَ صارَتْ تَقُولُ دائِماً لِأَوْلادِ الْفَلَّاح "لا تُصاحِبُو الأَشْرارَ. لا تُصاحِبُو الأَشْرارَ"

9	A) فَلَّاح	B) فَلَّاحاً	C) فَلَّاحِ	D) فَلَّاحٌ
10	A) ظَهَرَ	B) ظَهَرْنَ	C) ظَهَرَا	D) ظَهَرَوا
11	A) مَعَ	B) علي	C) إلي	D) حَتَّي
12	A) عِنْدَهُمْ	B) عِنْدَهُ	C) عِنْدَهُما	D) عِنْدَها
13	A) هَذِهِ	B) هَذا	C) ذلك	D) هَؤُلاءِ
14	A) الْبَبْغاءُ	B) بَبْغاءٌ	C) الْبَبْغاءِ	D) الْبَبْغاءَ
15	A) أَوْلادُ	B) وَلَدانِ	C) وَلَدَيْنِ	D) وَلَدٌ
16	A) اللَّتَيْنِ	B) الَّتِي	C) اللّتانِ	D) اللّواتي

17 **أُذْكُرْ فِى هَذِهِ الْأَفْعالِ مَصْدَرًا**

A) شاعِرٌ

B) قَتَلَ

C) مَشْرُوبٌ

D) نَفْسٌ

18 **عَيِّنِ الْافْعالَ الْآتِية فِى صِيغَةِ الْامْرِ**

A) جالِسٌ

B) يَأْكُلُ

C) إسْمَعْ

D) نَشْرِبُ

19 **عَيِّنِ الْفِعْلَ فِى صِيغَةِ الْمُضارِعَةِ مِنَ الْغائِبِ الْمُذَكَّرِ**

A) يَفْتَحُ

B) تَضْحَكُ

C) نَشْكُرُ

D) اَبْكي

20 **اِخْتَرْ جَمْعَ الْمُؤَنَّثِ السَّالِمَ فِيْمَا يَلِي**

A) بِنْتٌ

B) بَناتٌ

C) إبْنَتانِ

D) بِنتانِ

21 **إخْتَرِ الْجَوابَ الْمُناسِبَ مِنَ الْعَمُودِ الْأَوَّلِ بِما يُناسِبُهُ فِى الْعَمُودِ الثّانِى**

A) دِمَشْقُ وَ خُجَنْدُ

B) دِجْلَةُ والفُرَاتُ

C) آسِيا و أورُبا

D) الأَطْلَسِيُّ والهَادِيُّ

1) كَوْكَبانِ

2) مُحِيطَانِ

3) قارَتَانِ

4) نَهْرَانِ

5) مَدِينَتَانِ

22 **إِخْتَرِ الْجَوابَ المُناسِبَ مِنَ الْعَمُودِ الْأَوَّلِ بِما يُناسِبُهُ فِى الْعَمُودِ الثّانِى**

A) أَلْعَيْنان وَالأذْنانِ
B) في كُلِّ يَدٍ
C) أَلأَلْعابُ الرِّياضِيَّةُ
D) لِكُلِّ إنْسانٍ

1) تُقَوِّي الجِسْمَ
2) خَمْسَةُ أسابِعَ
3) أَلْعَبُ كُرَةَ القَدَمِ
4) يَدانِ
5) في الرَّأْسِ

23 **إِخْتَرِ الْجَوابَ المُناسِبَ مِنَ الْعَمُودِ الْأَوَّلِ بِما يُناسِبُهُ فِى الْعَمُودِ الثّانِى**

A) في السَّنَةِ
B) في الصَّيْفِ عِنْدَنا
C) هَذا المُعَسْكَرُ واقِعٌ
D) كُنّا في الصَّيْفِ في

1) عَطْلَةٌ صَيْفِيَّةٌ
2) عِنْدَنا عُطْلَةٌ في الصَّيْفِ
3) أرْبَعَةُ فُصُولٍ
4) مُعَسْكَرِ الأطْفالِ الطَّلائِعِ
5) في الجِبالِ

24 **إِخْتَرِ الْجَوابَ المُناسِبَ مِنَ الْعَمُودِ الْأَوَّلِ بِما يُناسِبُهُ فِى الْعَمُودِ الثّانِى**

A) العاقِلُ يَعْتَمِدُ عَلَى
B) الجاهِلُ يَعْتَمِدُ عَلَى
C) خَيْرُ المَواهِبِ
D) شَرُّ المَصائِبِ

1) العَقْلُ
2) في الإعادَةِ إفادَةٌ
3) عَمَلِهِ
4) أَمَلِهِ
5) الجَهْلُ

25 **إِخْتَرِ الْجَوابَ المُناسِبَ مِنَ الْعَمُودِ الْأَوَّلِ بِما يُناسِبُهُ فِى الْعَمُودِ الثّانِى**

A) ماتَ
B) مَدِينَةٌ
C) مَعَ
D) وَراءَ

1) الْحَرْفُ
2) أَلْفِعْلُ
3) أَلْإسْمُ
4) الضَّمِيرُ
5) الظَّرْفُ